

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่อง กระบวนการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามลำดับดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ

1.1 สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1.1 ศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2537 ของ สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพยาบาล พบว่าทั้งพยาบาลวิชาชีพและนักศึกษาพยาบาลยังนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ได้ยังไม่ดีเท่าที่ควร

1.1.2 ศึกษาทฤษฎี แนวคิดและหลักการของวิธีการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และวิธีทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อได้

1.1.3 สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องกระบวนการพยาบาล

1.1.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ทั้งความหมาย ความสำคัญ ขั้นตอน และการใช้กระบวนการพยาบาล โดยให้ครอบคลุมทั้งด้าน ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

1.1.3.2 กำหนดบทเรียนเรื่องกระบวนการพยาบาล

1.1.3.3 ตรวจสอบความถูกต้องโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาล จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบรูปแบบของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านชุดการเรียนรู้ จำนวน 1 ท่าน และตรวจสอบความถูกต้องของบทเรียนน้การนำเสนอและรูปแบบการนำเสนอ สไลด์ประกอบเสียงโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาล จำนวน 5 ท่าน และด้านการสร้างชุดการเรียนรู้ จำนวน 1 ท่าน

1.1.3.4 สร้างแบบสอบถามจำนวน 16 ข้อ แบบสอบถามนี้จำนวน 10 ข้อ รวม 26 ข้อ และตรวจสอบความตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 ท่าน จากการตรวจสอบ

ความตรงของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พบว่าความสอดคล้องโดยเฉลี่ยของแบบสอบถามวัดคุณภาพประสคิเชิงพฤติกรรมเท่ากับร้อยละ 93.75 และ 100 สำหรับแบบสอบถามและแบบสอบอัตรันัยตามลำดับ แบบสอบทั้งฉบับมีความสอดคล้องเท่ากับร้อยละ 96.88

นำแบบสอบปรนัยและแบบสอบอัตรันัยที่ปรับปรุงแล้วไป

ทดลองใช้โดยการทดสอบกับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) ชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ จำนวน 96 คน แล้ววิเคราะห์ข้อสอบรายข้อทั้งฉบับ โดยแบบสอบปรนัยใช้เทคนิค 27 % แล้วเปรียบเทียบกับตารางวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อของจุฑา เต-พาน โดยข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20-.80 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20-1.00 คัดเลือกข้อสอบที่ดีจำนวน 11 ข้อนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงด้วยวิธีของคูเดอริชาร์ดสัน (KR-21) พบว่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84 และปรับปรุงแบบสอบจำนวน 5 ข้อโดยปรับปรุงตัวลวงใหม่ แบบสอบอัตรันัยวิเคราะห์หาความเที่ยงด้วยวิธีของครอนบาชแอลฟา พบว่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84

1.1.3.5 สร้างชุดการเรียนด้วยตนเองประกอบด้วยสไลด์ประกอบเสียงและบทเรียน โดยสไลด์ประกอบเสียงมีเนื้อหาเรื่องความหมาย ความสำคัญ และขั้นตอนของกระบวนการพยาบาล บทเรียนมีเนื้อหาเรื่องการใช้กระบวนการพยาบาล เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งด้วยภาพ เสียง และเอกสารตามลำดับขั้นตอนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยาก

1.1.3.6 นำชุดการเรียนที่สร้างแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสร้างชุดการเรียนจำนวน 1 ท่าน และด้านการพยาบาล จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและรูปแบบการนำเสนอแล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

1.2 ทำหนังสือขออนุญาตถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขออนุญาต

1.3 นำชุดการเรียนด้วยตนเองไปทดลองใช้มี 2 ขั้นตอนคือ ขั้นลองใช้ 1 คน และ

6 คน

2. ขั้นทดลองและประเมินผลชุดการเรียนด้วยตนเอง

2.1 ขั้นตอนการทดลองและการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการเรียนด้วยตนเอง

2.1.1 ทดลองกับผู้เรียนกลุ่มใหญ่ จำนวน 44 คนที่เหลือ (ไม่รวมนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ในขั้นการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 และหาความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนและภายหลังการเรียนชุดการเรียนด้วยตนเอง โดยใช้วิธีทางสถิติแล้วนำไปวิเคราะห์และสรุปผล ในขั้นนี้แบ่งนักศึกษาออกเป็น 2 ห้องเท่าๆกันตามคะแนนเฉลี่ยสะสมจากคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงสุดลงมาจนถึงคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำสุด

พบว่าชุดการเรียนด้วยตนเองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 92.13/86.36 และ 89.30/86.36 สำหรับสไลด์ประกอบเสียงและบทเรียนตามลำดับ แสดงว่าชุดการเรียนด้วยตนเองมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 91.00/86.36 คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาใช้เวลาเรียนโดยเฉลี่ย 2 ชั่วโมง 10 นาที ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องกระบวนการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคือ 91.00 / 86.36 และสามารถทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้

อภิปรายผล

1. การจัดการเรียนการสอนเรื่องกระบวนการพยาบาลสำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) ด้วยการให้ชุดการเรียนด้วยตนเอง เป็นการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ที่เหมาะสม เนื่องจากคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ยึดนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง ทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งด้านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า สอดคล้องกับการศึกษาของอารมณัฐฉิมพุกษ์ และสุมนทนา สิทธิพงศ์สกุล (2529) ที่พบว่านักศึกษาต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง และชุดการเรียนด้วยตนเองมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่นักศึกษาจะได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีความพร้อมที่จะนำตนเองและเป็นวัยผู้ใหญ่แล้ว มีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเองทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศิริพญา พูลสุวรรณ (2532) ที่พบว่าสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในกลุ่มผู้เรียนระดับอุดมศึกษา และในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์คือสื่อการสอนด้วยตนเอง ดังนั้นชุดการเรียนด้วยตนเองจึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์

2. ชุดการเรียนด้วยตนเองเรื่องกระบวนการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สไลด์ประกอบเสียงสามารถสร้างความสนใจของนักศึกษาได้มากกว่าบทเรียน มีความแตกต่างระหว่าง 85 ตัวแรกกับ 85 ตัวหลัง

โดย 85 ตัวแรกมีค่ามากกว่า 85 ตัวหลัง เนื่องจากเป็นผลเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ การจัดลำดับของเนื้อหาทำให้เรียนจากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยากตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์จริงที่นักศึกษาพยาบาลต้องให้การดูแลช่วยเหลือผู้รับบริการ โดยใช้กระบวนการพยาบาลเป็นหลักในการปฏิบัติอย่างครอบคลุมทุกขั้นตอน จากเรื่องง่ายไปสู่เรื่องยากคือ การประเมินสภาพผู้รับบริการ การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล และการประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล จึงเป็นการเรียนรู้จากสิ่งที่ย่างๆ แล้วจึงค่อย ๆ ยากขึ้นตามลำดับ นักศึกษาสามารถตรวจสอบความถูกต้องของคำตอบได้ทันที เป็นการเสริมแรงเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่มุ่งหวังช่วยให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จ คือเป็นการให้ผลสะท้อนเป็นบวกก็เท่ากับเป็นรางวัล คือมีแรงเสริมเพิ่มขึ้นนั่นเอง (พวงรัตน์ บุญญาบุรุษ, 2534) เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความอยากเรียนต่อไป รู้สึกว่าบทเรียนไม่ยากจนเกินไป ถ้าตอบผิดนักศึกษาก็จะทราบได้ทันทีและสามารถทบทวนใหม่อีกครั้ง เพื่อให้มีความเข้าใจในเนื้อหาตอนนั้น ๆ สามารถประเมินผลการเรียนของตนเองได้ทันทีตามความสามารถในการเรียนรู้ของบุคคลที่แตกต่างกัน ดังนั้นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องกระบวนการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร (เทียบเท่าปริญญาตรี) จึงทำให้เกิดการเรียนรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดการเรียนรู้เรื่องกระบวนการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร (เทียบเท่าปริญญาตรี) ที่เสริมสร้างและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความยืดหยุ่น สามารถใช้เรียนด้วยตนเองได้
2. ชุดการเรียนรู้เรื่องกระบวนการพยาบาล สำหรับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร (เทียบเท่าปริญญาตรี) สามารถนำไปใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตรชั้นปีที่สูงขึ้นไปได้ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ในเนื้อหาเรื่องกระบวนการพยาบาลที่เคยเรียนมาแล้ว

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองในหัวข้ออื่น ๆ ของวิชาการพยาบาลทุกแขนงที่มีเนื้อหาและระยะเวลาในการเรียนประมาณ 40-50 นาที เพื่อไม่ให้นักศึกษาเกิดความเหนื่อยล้าจนเกินไป
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องกระบวนการพยาบาลกับการสอนวิธีอื่นที่มีการใช้สื่อการสอนจำนวนเท่ากันว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย